

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Силабус дисципліни “Нішеві плодово-ягідні культури”

1. Профіль дисципліни

Кафедра технологій у рослинництві	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство» Освітньо-професійна програма «Садівництво та виноградарство» Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки – 4 рік, 7 семестр Компонент освітньої програми: вибіркова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська
--	--

2. Інформація про викладача

Викладач	Овезмирадова Ольга Бяшимівна, доцент кафедри рослинництва, кандидат с.-г. наук
Профайл викладачів	http://znau.edu.ua/fakulteti/agronomicnij-fakultet/m-about-roslynnystva/m-sklad-roslynnystva/ovezmiradova-olga-byashimivna
Контактна інформація	Тел. +38 067-174-44-08, контактний E-mail: olha.ovezmyradova@polissiauniver.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	http://10.0.2.12/course/view.php?id=1085
Консультації	Онлайн консультація через Zoom, Viber кожен четвер з 13.00 до 17.00

3. Анотація до дисципліни

Дана дисципліна передбачає вивчення основних видів нішевих плодово-ягідних культур, вивчає агроекологічні фактори забезпечення життєдіяльності рослин та шляхи їх регулювання, елементи технології, що забезпечують отримання високої врожайності, чинники, що впливають на якість урожаю.

4. Мета та цілі дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни «Нішеві плодово-ягідні культури» ознайомлення студентів з основними видами малопоширених плодово-ягідних культур, основами їх морфології, біології і особливостями технології вирощування.

Завдання вивчення дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань щодо видового складу нішевих плодово-ягідних культур, впливу біотичних і абіотичних факторів середовища на їх ріст і розвиток, особливостей технології вирощування.

Компетентності, на формування яких націлена дисципліна:

СК 01. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).

СК 03. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні

концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом.

СК 04. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодових, овочевих рослин і винограду для розв'язання виробничих технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки.

5. Організація навчання

5.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	20	
Практичні	28	
Самостійна робота	72	

5.2. Формат дисципліни

Формат проведення дисципліни змішаний (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle). Для заочної форми навчання можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

Вид контролю: залік.

5.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Нішеві зерняткові і кісточкові культури.				
1	T1	Поняття про нішеві плодово-ягідні культури. Їх значення та перспективи вирощування в умовах України.	2	
2	T2	Айва. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
3	T3	Аронія і глід. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
4	T4	Дерен. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
5	T5	Калина і обліпіха. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
Всього за змістовий модуль 1:			10	
Змістовий модуль 2. Нішеві ягідні і горіхоплідні культури.				
6	T6	Суниця альпійські. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
7	T7	Актинідія. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
8	T8	Жимолость. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
9	T9	Лохина. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
10	T10	Мигдаль і фісташка. Морфолого-біологічна характеристика. Особливості вирощування.	2	
Всього за змістовий модуль 2:			10	
Разом:			20	

5.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни

При вивченні дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, виконання навчальних та індивідуальних завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Лекції	1,0	10	10,0
Практичні заняття	1,0	14	14,0
Самостійна робота	0,25	72	18,0
Модульна контрольна робота	18	2	18
Разом:			60

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та дистанційній формах (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Модульний (рубіжний) контроль здійснюється після вивчення студентами логічно завершеної частини програми навчальної дисципліни.

Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з дисципліни і за виставленні загальної кількості балів за поточну успішність додається з балами, одержаними за виконання інших видів поточної навчальної роботи.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній або письмовій формі у вигляді іспиту. Включає екзаменаційні білети, або тестування на платформі Moodle. Залікові тести та білети охоплюють програму навчальної дисципліни.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального

процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.
 Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.
 Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки знань студента за шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в силабусі, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання лабораторних/ контрольних/ індивідуальних завдань, роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами. Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.
 Студент не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів.

Критерії оцінювання

Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти

	<p>здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу виконання навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів. Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.</p> <p>Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на тестові питання чи питання у білеті.</p> <p>Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточної та підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60 балів.</p>
--	---

6. Результати навчання

Шифр	Результат навчання
РН 7	Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.
РН 9	Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.
РН 13	Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог.

7. Пререквізити

Без обмежень.

8. Політика дисципліни

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

– відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету);

– списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу;

– своєчасно виконувати навчальні завдання;

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

9. Технічне та програмне забезпечення (за потреби)

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій. Практичні заняття проводяться в аудиторіях з використанням необхідного наочного забезпечення (зразки рослин, сноповий матеріал, колекція насіння, каталоги тощо).

10. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна

1. Екологічні аспекти прояву, біологічні ознаки та властивості автохтонних і адвентивних патокомплексів й шкідників представників роду *Viburnum* L.: монографія / В. В. Москалець, Т. З. Москалець, В. М. Пелехатий, Н. П. Пелехата, О. Б. Овезмирадова, А. В. Бакалова, О. М. Невмержицька, А. Б. Марченко, В. В. Любич; за ред. В. В. Москальця. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 204 с.

2. Куян В. Г. Спеціальне плодівництво : підручник. К. : Світ, 2004. 464 с.

3. Меженський В. М., Меженська Л. О. Малопоширені плодові культури. Київ: Компринт, 2016. 544 с.

4. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні ягідні культури: рекомендації з селекції та розмноження. Київ: Компринт, 2014. 119 с.

5. Меженський В. М., Меженська Л. О., Мельничук М. Д., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні плодові культури (рекомендації з селекції та вирощування садивного матеріалу). Київ: Фітосоціоцентр, 2012. 80 с.

6. Наукове обґрунтування результатів аналітичної селекції обліпихи крушиноподібної та розробки елементів технології переробки і виготовлення з її плодів напоїв функціонального призначення для здорового харчування : науково-практичні рекомендації / І. В. Гриник, О. М. Литовченко, Т. З. Москалець, В. В. Москалець, А. В. Кузнецов, В. М. Пелехатий, Н. П. Пелехата. Новосілки : Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 84 с.

7. Селекційно-технологічні основи вирощування обліпихи крушиноподібної в умовах Полісся й Лісостепу України : монографія / І. В. Гриник, В. В. Москалець, Т. З. Москалець, Ю. М. Барат, В. В. Любич, В. М. Пелехатий, Н. П. Пелехата, О. Б. Овезмирадова; за заг. ред. В. В. Москальця. Новосілки : Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 192 с.

Додаткова

1. Біоекологічні особливості шкідників-фітофагів в агроценозах обліпихи крушиноподібної та науково-обґрунтовані способи їх контролю : монографія / В. В. Москалець, І. В. Гриник, Т. З. Москалець, І. В. Шевчук, В. М. Пелехатий, А. Б. Марченко, В. В. Любич, З. В. Москалець; за заг. ред. В. В. Москальця. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2021. 192 с.

2. Методологічні аспекти формування і ведення колекції генетичних ресурсів калини в умовах *ex situ* для подальшої селекції: монографія/ Т. З. Москалець, В. М. Пелехатий, М. М. Світельський, В. Я. Заячук, С. І. Матковська, Р. В. Яковенко, О. Л. Кратюк, В. П. Власюк, О. О. Климчук, В. В. Москалець. За редакцією Т. З. Москальця. Київ : «Центр учбової літератури», 2024. 320 с.

3. Пелехатий В. М., Петренко О. В. Якісні показники плодів перспективних форм горіха грецького в умовах Житомирської області. Сучасні тенденції розвитку галузі землеробства: проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 13–14 червня 2019 р. Житомир : 2019. С. 107–109.

4. Genetics, genomics and breeding of stone fruits / C. Kole, A.G. Abbott (eds.). Boca Raton; London; New York: CRC Press. 2013.

5. Morphological variability, biochemical parameters of Hippophae rhamnoides L. berries and implications for their targeted use in the food-processing industry / T. Z. Moskalets, V. S. Frantsishko, O. V. Knyazyuk, V. M. Pelekhatyi, N. P. Pelekhaty, V. V. Moskalets, A. H. Vovkohon, S. V. Sliusarenko, B. V. Morgun, S. M. Gunko, H. I. Podpriatov, V. I. Voitsekhivskiy, O. V. Voitsekhivska. Ukrainian Journal of Ecology. 2019. № 9 (4). P. 749–764.

6. Perspectives of the red book species Sorbus torminalis L. for the protected and recreational zones, and horticultural and pharmaceutical industries / Tetiana Moskalets, Alina Vovkohon, Vadym Pelekhatyi, Natalia Pelekhaty, Olha Ovezmyradova. EurAsian Journal of BioSciences. 2020. № 14. P. 6773–6785. <http://www.ejobios.org/article/perspectives-f-the-red-book-species-sorbus-torminalis-l-for-the-protected-and-recreational-zones-and-8434>

7. Sea buckthorn: new promising varieties and using their berries for the manufacture of functional products / T. Z. Moskalets, A. H. Vovkohon, N. P. Pelekhaty, O. B. Ovezmyradova, V. M. Pelekhatyi. Ukrainian Journal of Ecology. 2021. № 11 (2). P. 137–143. <https://www.ujecology.com/abstract/sea-buckthorn-new-promising-varieties-and-using-their-berries-for-the-manufacture-of-functional-products-70940.html>

8. Temperate fruit crop breeding: Germplasm to genomics / J.F. Hancock (ed.). New York [et al.]: Springer Science Business Media, 2008.

9. Wild crop relatives: Genomic and breeding resources / C. Kole (ed.). Berlin; Heidelberg: Springer, 2011.7.

Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри технологій у рослинництві <http://www.https://polissiauniver.edu.ua/кафедра-технологій-у-рослинництві/>

2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, (0412) 37-84-33), Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, Київ, просп. Голосіївський, 3 +380 (44) 525-81-04) та інших бібліотек (на розсуд викладача).

3. Інституційний репозитарій Поліського університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).

Викладач

Ольга ОВЕЗМИРАДОВА

Гарант освітньої програми

Наталія ПЕЛЕХАТА

В.о. декана агрономічного факультету

Тетяна КЛИМЕНКО

Силабус затверджений на засіданні кафедри технологій у рослинництві
Протокол № 3 від “11 ” вересня 2023 р.

В.о завідувача кафедри

Світлана СТОЛЯР

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією
агрономічного факультету

Протокол № 1 від “26” 09 2023 р.

Голова НМК факультету

Руслан КРОПИВНИЦЬКИЙ